

การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 9 ประจำปี พ.ศ.2565

The 9th National Conference of Nakhonratchasima College 2022

“งานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ
เพื่อพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่”

วันเสาร์ที่ 14 พฤษภาคม 2565

ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยแบบ Online

จัดโดย

วิทยาลัยนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

มหาวิทยาลัยราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถาบันวิทยาการประกอบการแห่งอยุธยา

มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Chengdu University, China

Sanda University, China

วารสารสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 9 ประจำปี พ.ศ.2565
 Proceedings of 9th National Conference of Nakhonratchasima College 2022

ที่ปรึกษา

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาส ทองสุทธิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
2. อาจารย์ ดร.ชนากานต์ ยืนยง	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ ยืนยง	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. อาจารย์ ภก.ดร.แสงสุข พิทยานุกุล	สถาบันวิทยาการประกอบการแห่งอยุธยา
6. อาจารย์ ดร.ศิโรจน์ โสรังกุล	มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิสร เนาวนนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษม ชนะวงศ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนีนาฏ ญ สุนทร	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
10. อาจารย์ปราณี วงษ์ชวลิตกุล	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
11. รองศาสตราจารย์ ดร.โฆษิต ศรีภูธร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
12. อาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ต้นวัฒนพงษ์	มหาวิทยาลัยราชธานี
13. Professor Li Jin	Sanda University
14. Professor Zhou Jiliu	Chengdu University of T.C.M.

บรรณาธิการวารสารสืบเนื่อง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราญ บุญเจริญ

กองจัดการวารสารสืบเนื่อง

อาจารย์สุธิดา พันแสน

อาจารย์คุณัญญา หอมหวล

นางสาวสุนิษา สอนจันดา

นางสาวอุบลรัตน์ จันทร์พิทักษ์

ออกแบบปก

นายพงสุรีย์ พลเวียง

พิมพ์ที่

สำนักงานวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยนครราชสีมา ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

เว็บไซต์เผยแพร่

วารสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ: <http://journal.nmc.ac.th/th/nmccontinue.php>

สารจากอธิการบดี วิทยาลัยนครราชสีมา

วิทยาลัยนครราชสีมา และภาคีเครือข่ายทางวิชาการ ได้กำหนดจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 9 ประจำปี พ.ศ.2565 หัวข้อ “งานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ เพื่อพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่” ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ด้วยถือเป็นการกิจสำคัญในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาในการผลิต และเผยแพร่ผลงานวิจัย ซึ่งจากการจัดประชุมวิชาการที่ผ่านมา ได้รับความสนใจอย่างมากจาก อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และผู้ที่สนใจ เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก

ในนามคณะกรรมการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 9 ประจำปี พ.ศ.2565 โดยวิทยาลัยนครราชสีมาและสถาบันร่วมจัด 13 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยปทุมธานี วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย สถาบันวิทยาการประกอบการแห่งอยุธยา มหาวิทยาลัยแพทย์เงินเฉิงตู และมหาวิทยาลัยชานด้า สาธารณรัฐประชาชนจีน

วิทยาลัยนครราชสีมาในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษา การได้จัดประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติในครั้งนี้ ถือว่าเป็นการทำหน้าที่ทางวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เป็นการเปิดเวทีวิชาการในการเสนอผลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการ ผลงานสร้างสรรค์ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความร่วมมือทางวิชาการของนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ในสถาบันการศึกษา รวมถึงหน่วยงานต่างๆ อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ นับได้ว่าเป็นการสร้างคุณค่าประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีการแพร่ระบาดอยู่ในหลายพื้นที่อย่างต่อเนื่อง คณะผู้จัดงานจึงได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดประชุมวิชาการ จากเดิมเป็นการเข้าร่วมการประชุมวิชาการ ณ วิทยาลัยนครราชสีมา เปลี่ยนเป็นการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยในรูปแบบ Online มีการนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย ผ่าน Google Meet และแบบโปสเตอร์ ผ่าน Google Classroom ใน 6 กลุ่มสาขา ได้แก่ ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ด้านบริหารธุรกิจ โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว ด้านกฎหมาย การเมือง และการปกครอง ด้านคอมพิวเตอร์

และเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และด้านวิทยาศาสตร์
กายภาพและชีวภาพ

ขอขอบคุณทุกท่าน ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมและสนับสนุน ทั้งวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำเสนอ
ผลงานวิจัย ผู้เข้าร่วมงาน จนทำให้การจัดการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติในครั้งนี้
สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ทุกประการ ในนามวิทยาลัยนครราชสีมา ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนด้วยดีในโอกาสต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาส ทองสุทธิ
อธิการบดี

โครงการประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัย

หลักการและเหตุผล

การจัดประชุมวิชาการระดับชาติ เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยและนวัตกรรม ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อช่วยให้นักวิชาการและบุคคลทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยของตนเอง เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัยและนักวิชาการอื่นๆ รวมทั้งนักศึกษาและผู้สนใจ นอกจากนี้ ยังนับเป็นโอกาสที่จะสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งทางวิชาการ การเผยแพร่ผลงานวิจัยให้แก่องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ ได้นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในองค์กรได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งถือเป็นกลไกที่สนับสนุนให้มีการใช้องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ

วิทยาลัยนครราชสีมา มีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและการเผยแพร่ผลงานวิจัยและนวัตกรรม จึงเห็นควรจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 9 ประจำปี พ.ศ.2565 โดยกำหนด จัดขึ้นในวันเสาร์ที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2565 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของอย่างหนักของไวรัสโควิด-19 กว่า 2 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้การจัดการการดำเนินงานต้องเปลี่ยนแปลงไป เป็นลักษณะออนไลน์ โดยนำเสนอผลงานวิจัยภาคบรรยายด้วย Google Meet และภาคโปสเตอร์ด้วย Google Classroom มุ่งเน้นการรวบรวมผลงานวิจัยอันทรงคุณค่าเพื่อให้เกิดการเผยแพร่สู่การนำไปใช้ประโยชน์ อันเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมและชุมชนเชิงพื้นที่ เพื่อตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาในสังคมและเป็นพื้นฐานในการพัฒนานวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งภายหลังจากการนำเสนอผลงานวิจัย จักมีการตีพิมพ์บทความวิจัยที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะในรูปแบบบทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Proceedings) ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นเวทีการนำเสนอผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์และผู้สนใจ ของวิทยาลัยและหน่วยงานที่เป็นสถาบันร่วมจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ
2. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการกับหน่วยงานภายนอก

การดำเนินงาน

1. รูปแบบการดำเนินงาน

การนำเสนอผลงานวิจัยภาคบรรยาย (Oral Presentation) ออนไลน์สด ด้วย Google Meet และการนำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ (Poster Presentation) คลิปวิดีโอและภาพประกอบออนไลน์ ด้วย Google Classroom

ขอบช่วยการนำเสนอผลงานวิจัย ทั้งภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์ ใน 6 กลุ่มสาขา ได้แก่

- 1) ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม
- 2) ด้านบริหารธุรกิจ โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว
- 3) ด้านกฎหมาย การเมือง และการปกครอง
- 4) ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 5) ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม
- 6) ด้านวิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ

2. กลุ่มเป้าหมายและผู้ร่วมโครงการ จำนวน 250 คน ประกอบด้วย

2.1 อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชน

2.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ

2.3 นักศึกษาระดับปริญญาตรี อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้สนใจทั่วไป

3. วันและสถานที่จัดประชุม

14 พฤษภาคม พ.ศ.2565 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา และนำเสนอผลงานผ่านระบบออนไลน์

การพิจารณาผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารสืบเนื่องการประชุมวิชาการ

พิจารณาผลงานโดยคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอก/ผู้ช่วยศาสตราจารย์/รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มสาขานั้นๆ ทั้งจากภายในและภายนอกสถาบันพิจารณาคัดเลือกผลงานวิจัยที่จะนำเสนอในการประชุม

ภายหลังจากการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จักมีการรวบรวมบทความวิจัยที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเป็นบทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Full paper) เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings)

กำหนดการ

การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 9 ประจำปี พ.ศ.2565

“งานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ เพื่อพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่”

วันเสาร์ที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2565

ผ่านระบบออนไลน์ Google Meet และ Google Classroom

เวลา

08.30–09.00 น.

ลงทะเบียนช่วงเช้า

Scan QR Code ลงชื่อเข้าร่วมงาน

09.00–09.30 น.

พิธีเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ

ผ่านระบบออนไลน์ ด้วย Google Meet

09.30–12.00 น.

การนำเสนอผลงานวิจัย Session 1

ภาคบรรยาย ด้วย Google Meet

ภาคโปสเตอร์ ด้วย Google Classroom

12.00–13.00 น.

พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00–15.00 น.

การนำเสนอผลงานวิจัย Session 2

ภาคบรรยาย ด้วย Google Meet

ภาคโปสเตอร์ ด้วย Google Classroom

15.00–16.30 น.

การนำเสนอผลงานวิจัย Session 3

ภาคบรรยาย ด้วย Google Meet

ภาคโปสเตอร์ ด้วย Google Classroom

ห้องประชุมนำเสนอผลงาน ภาคบรรยาย

ตั้งแต่วันที่ 09.30–16.30 น.

ภาคบรรยาย : การศึกษาและวัฒนธรรม OED1 (ห้องประชุมปักธงชัย ชั้น 8) ผู้ทรงคุณวุฒิ : รศ.ดร.กรรณทิพย์ นาควิเชตร, ผศ.ดร.ชวลิต เกตุกระหม่อม และ อ.ดร.วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NDUyMjc3NTE3NTEy?cjc=egyzsn7
ภาคบรรยาย : การศึกษาและวัฒนธรรม OED2 (ห้องประชุมพิมาย ชั้น 8) ผู้ทรงคุณวุฒิ : ผศ.ดร.นัฐยา บุญกองแสน, ผศ.ดร.ผดุง เพชรสุข และ อ.ดร.ธิดารัตน์ สมานพันธ์ ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0MDQ3MzI3?cjc=45277g6
ภาคบรรยาย : การศึกษาและวัฒนธรรม OED3 (ห้องประชุมเทพสถิต ชั้น 8) ผู้ทรงคุณวุฒิ : ผศ.ดร.เสวียน เจนเขว่า, ผศ.ดร.อรณิชา ทศตา และ อ.ดร.ชุติมา พรหมผุย ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0MDQ3MzUw?cjc=i5ukrpo
ภาคบรรยาย : บริหารธุรกิจ โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว OBA1 (ห้องหน้าลิฟท์ ชั้น 7) ผู้ทรงคุณวุฒิ : ผศ.ดร.อำพล นววงศ์เสถียร, ผศ.ดร.สำราญ บุญเจริญ และ อ.ดร.ปริยาณัฐ เอื้อศิริเมธี ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0MDQ3Njg4?cjc=7wivu3p
ภาคบรรยาย : บริหารธุรกิจ โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว OBA2 (ห้องประชุมโกสุมพิสัย ชั้น 7) ผู้ทรงคุณวุฒิ : ผศ.ดร.วัลลภ พุทโสม, อ.ดร.สุวรรณ เดชน้อย และ อ.ดร.วิศาล ฤชฌังค์ ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0NjM5OTg2?cjc=cut243p
ภาคบรรยาย : กฎหมาย การเมือง และการปกครอง OLA (ห้องประชุมคณะรปศ. ชั้น 4) ผู้ทรงคุณวุฒิ : รศ.ดร.บัญชา วิทยอนันต์, ผศ.ดร.ญาณวัฒน์ พลอยเทศ และ ผศ.ดร.รชพล ศรีขาวรส ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0NjM5OTMz?cjc=fcbl7lj
ภาคบรรยาย : คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ, วิทยาศาสตร์กายภาพ และชีวภาพ OIT และ OSC ผู้ทรงคุณวุฒิ (คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ) : ผศ.ดร.ธนอมศักดิ์ โสภณ, อ.ดร.ณัฐพล พันนุรัตน์ และ ผศ.ศิริกาญจนา พิลาบุตร ผู้ทรงคุณวุฒิ (วิทยาศาสตร์กายภาพ และชีวภาพ) : อ.ดร.คงศักดิ์ บุญยะประณัย, อ.ดร.อรอุมา จันทร์เสถียร และ อ.ดร.ธนภัทร สืบราศรี ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0MDQ3NzQ0?cjc=b57rhgy
ภาคบรรยาย : วิทยาศาสตร์สุขภาพ สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม OHS (ห้องหน้าลิฟท์ ชั้น 8) ผู้ทรงคุณวุฒิ : รศ.ดร.ธนิดา ผาติเสนะ, รศ.ดร.ทพญ.ทัศนีย์ เสาวนะ และ อ.ดร.ภัทราวรรณ ภัทรนิษฐ์ ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0MDQ3NzY1?cjc=3uz7hd3

ห้องประชุมนำเสนอผลงาน ภาคโปสเตอร์

ตั้งแต่เวลา 09.30–16.30 น.

PED : การศึกษาและวัฒนธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ : ผศ.ดร.วิวัฒน์ ตู้อำนาจ, อ.ดร.อดิสร บาลโสง, อ.ดร.วดาภรณ์ พูลผลอำนวย และ อ.ดร.ภัทรฤทัย ลุนสำโรง ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0NzY5NDMw?cjc=fg3golh
PBA : บริหารธุรกิจ โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว ผู้ทรงคุณวุฒิ : อ.ดร.นฤชล ชนจิตชัย ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0NzY5NDUy?cjc=bo3ag5a
PLA : กฎหมาย การเมือง และการปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ : ผศ.รุจินันท์ วาจิวัฒนารัตน์ และ อ.ดร.ดิเรก แสสนธิ์ ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0NzY5NTM1?cjc=tpg2xos
PIT : คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ, วิทยาศาสตร์กายภาพ และชีวภาพ ผู้ทรงคุณวุฒิ : อ.ดร.ชาลินี มานะยิ่ง ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0NzY5NjA4?cjc=bqkbgdl
PHS : วิทยาศาสตร์สุขภาพ สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ผู้ทรงคุณวุฒิ : ผศ.ดร.ธณกร ปัญญาไสโสภณ และ ผศ.พ.อ.หญิง ทนพญ.สุดาลักษณ์ ธีญาหาร ลิงก์คลาส https://classroom.google.com/c/NTEzOTI0NzY5NjY3?cjc=kthnjlkl

การพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ (Area-Based and Community Engagement)

วิสัยทัศน์ประเทศไทยกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นวิสัยทัศน์ประเทศไทย เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติอันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ และประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกัน ด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีการพัฒนาประเทศ การยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคมนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดีเก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของ ประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วย 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

การยกระดับการพัฒนาประเทศไทยให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาว ที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศได้รับการพัฒนายกระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนาโลกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ เพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจาย ผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม คนไทยได้รับการ

พัฒนาให้เป็นคนดีเก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์สามารถ “รู้รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึง บริการ พื้นฐาน ระบบสวัสดิการ และกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติจะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่าง การพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพื่อพัฒนาประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับชาติสังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถ รับมือกับภัยคุกคาม และภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลเพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่นๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ ได้แก่ (1) การมองกลับไปที่เราแหล่งทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่นๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) การปูทางสู่อนาคตผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่างๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต (3) การเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการพัฒนาคู่มือใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทย สามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดีรวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดีเก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุก ช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น

มัยย์สตร์ดออม โอบอ้อมอารีมีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของ ชาตีมียหลักคิตที่ถูกตอง มี ทักษะที่จำเป้นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสาร ภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษภาษา ท้องถิน มินิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง อย่างตอเนื่องตลอดชีวิต สูการเป้นคนไทยที่มีทักษะสู เป้นนวัตกร นักคิต ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่นๆ โดยมีสั้มมาชีพตามความถนัดของตนเอง

4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อดึงเอาพลังของภาค ส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิน มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัว ของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไก บริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และ การเตรียมความพร้อมของประชากรไทย ทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และ สภาพแวดล้อมให้เป็น ประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทา ประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเพื่อให้ เกิดความยั่งยืนในทุกมิติทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและความเป้นหุ้นส่วนความ ร่วมมือระหว่างกัน ทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป้นตัวตั้งในการกำหนดกล ยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม ในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะ เป้นไปได้โดยเป้น การดำเนินงานบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต

6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อ ปรับเปลี่ยนภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาท หน่วยงานของรัฐที่ทำ หน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจ ที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลัก ธรรมชาติบาลปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และ พร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงาน เทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้า มามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุก ภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์ สุจริต ความมัธยัสถ์และสร้างจิตสำนึกในการ ปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนั้นกฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียง เท่าที่จำเป็นมีความทันสมัย มีความเป้นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ และ เอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป้นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและ

การอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ

การที่ประเทศต่างๆ เร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสาเหตุเพราะต้องการยกระดับมาตรฐานการครองชีพ (Standard of Living) และความเป็นอยู่ของประชาชน (Well-being) ให้ดีขึ้น ขณะที่การพัฒนาเศรษฐกิจต่างก็มีจุดหมาย เพื่อต้องการเพิ่มระดับรายได้ประชาชาติในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาประเทศจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดต่างก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ประเทศที่พัฒนาแล้วต้องการรักษามาตรฐานการครองชีพที่ดีและความมั่งคั่งของประเทศไว้ ด้วยการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนและเพิ่มความมั่งคั่งของประเทศให้เทียบเท่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเด็นปัญหาความต้องการของประชาชน สามารถแบ่งเป็น 6 ด้านหลักๆ ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านการส่งเสริมอาชีพและการพัฒนาคุณภาพชีวิต 3) ด้านการเกษตร 4) ด้านความมั่นคง 5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการสาธารณสุข

ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ

ประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีการกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ กฎหมายและปัจจัยเอื้อต่อระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สำหรับประเทศไทยมีการยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ ดังนี้

1) ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม สอดคล้องและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติมีทิศทางการวิจัยที่ชัดเจน เห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม สามารถใช้ประโยชน์และ commercialize ได้จริง โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ จัดลำดับความสำคัญ โดยมีวาระเรื่องใหญ่ๆ ที่มุ่งเน้นรายประเด็นที่ชัดเจน และมีกลไกการขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ให้ความสำคัญกับมิติทั้งด้านสังคมและอุตสาหกรรม โดยการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์รวมทั้งสามารถติดตามและประเมินผลได้

2) ด้านบุคลากรการวิจัยและนวัตกรรม มีนักวิจัยและนวัตกรรมที่เพียงพอ และมีคุณภาพ สอดคล้องกับประเด็นมุ่งเน้นตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม มีฐานข้อมูลกลางด้านกำลังคน บุคลากรวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ มีการสร้างและส่งเสริมการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและนวัตกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคสังคมและอุตสาหกรรมในปัจจุบันและอนาคต

3) ด้านระบบงบประมาณการวิจัยและนวัตกรรม มีการปรับระบบให้เกิดบูรณาการการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยและนวัตกรรม จัดสรรงบประมาณการวิจัยเป็นรูปแบบ Strategic Allocation ตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม และแบบเป็นก้อน (Block Grant) ให้เกิดความต่อเนื่อง โดยสามารถติดตามและประเมินผลได้มีการทบทวนบทบาทของกองทุนที่ทำหน้าที่สนับสนุนวิจัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

4) ด้านกฎหมาย ปักใจเอื้อการวิจัยและนวัตกรรม โดยปรับปรุงและจัดทำกฎหมายรองรับการปฏิรูประบบวิจัยและนวัตกรรม จัดโครงสร้างหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมให้เป็นเอกภาพ มีบทบาทภารกิจที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และไม่มีปัญหาทับซ้อนเชิงผลประโยชน์โดยมีบทบาทหลักของแต่ละหน่วยงานเพียงบทบาทเดียว มีตัวชี้วัดที่เหมาะสมและชัดเจน ปลอดภัยข้อจำกัดและอุปสรรคของระบบหรือกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมไปสู่การใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะระบบมาตรฐาน การตรวจวิเคราะห์ และการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระบบวิจัยและนวัตกรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม

การวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

การวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจัดมีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากการทำวิจัยประเภทอื่นๆ เริ่มตั้งแต่การตั้งหัวเรื่องและปัญหาการวิจัย (research problem) การออกแบบวิจัย (research design) ไปจนถึงการกำหนดวิธีการวิจัย (research methods) โดยตลอดทั้งกระบวนการทำวิจัยอาจจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นมากกว่าบทบาทการดำเนินการโดยนักวิจัยฝ่ายเดียว นอกจากนี้การทำความเข้าใจปัญหาข้อเท็จจริงของชุมชนท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง อยู่ในพื้นที่ในระยะเวลาที่นาน และเข้มข้นเพียงพอเพื่อให้ได้ความเข้าใจและข้อค้นพบ (research findings) ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในแง่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ การหักล้างความรู้เดิม หรือการนำไปต่อยอดวางแผนทางแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้จริง นักวิจัยควรพิจารณาให้ความสำคัญกับมิติต่างๆ ต่อไปนี้

- 1) ปัญหาของท้องถิ่นเป็นตัวตั้งและมองปัญหาอย่างเป็นองค์รวม
- 2) เข้าใจบริบทและมิติความเป็นชุมชนท้องถิ่น
- 3) ได้ข้อสรุปจากพื้นที่วิจัยที่น่าไปใช้ได้จริง
- 4) สร้างความน่าเชื่อถือจากตัวผู้วิจัยมากกว่าความเชื่อถือได้จากเครื่องมือวัด
- 5) ผสมผสานเชื่อมโยงแนวคิดและข้อมูลในลักษณะสหวิทยาการ
- 6) การต่อยอดความรู้จากงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยการนำความรู้และข้อค้นพบไปปฏิบัติจริง เช่น เสนอข้อค้นพบเพื่อแสดงให้เห็นว่า คน กลุ่ม องค์กรในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น การวิเคราะห์

ให้เห็นประสบการณ์ วิธีคิด และวิธีปฏิบัติ จนเกิดเป็นข้อสรุปความรู้และวิธีคิดใหม่ๆ ของชุมชนท้องถิ่น นั้นๆ การยกระดับคุณภาพทั้งในด้านชีวิต อาชีพ ระบบคุณค่า วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นจนเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม แนวความคิดในการร่วมคิด ร่วมทำ การรับผลประโยชน์ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นกุญแจความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่เปลี่ยนจากระบบการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน มาเป็นพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม เป็นการสร้างคน สร้างงาน สร้างเครือข่ายสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยเป็นหุ้นส่วนกับสังคมอย่างแท้จริง ความร่วมมือดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนกระบวนทัศน์งานวิจัยเป็นแบบอย่างสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น เปลี่ยนจากการทำวิจัยตามความต้องการของตนเองเป็นการทำวิจัยตามความต้องการของท้องถิ่นและประเทศ เปลี่ยนจากการวิจัยเพื่อการเผยแพร่ตีพิมพ์เป็นการวิจัยเพื่อตอบสนองการพัฒนาตามนโยบายประเทศ และสร้างความเชื่อมโยงของงานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์เข้าด้วยกัน ทั้งยังคาดหวังว่าผลงานที่เกิดขึ้นจะเป็นต้นแบบต่อไป ส่งผลให้ปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคม (University Social Engagement) ได้แก่ บทบาทในการวิจัยในพื้นที่ (Area-Based Collaborative Research, ABC) บทบาทในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์และทักษะในการทำงาน บทบาทในการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และบทบาทในการสร้างความพร้อมของพื้นที่และภูมิภาค เพื่อการดำรงอยู่ในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ การจัดการงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา ทำให้สามารถบริหารจัดการงานวิจัย รวมทั้งบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างชัดเจนขึ้น เกิดการพัฒนาการจัดการกระบวนกรเรียนรู้ของผู้จัดการงานวิจัย เกิดชุดโครงการวิจัยพื้นที่แบบบูรณาการศาสตร์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นขึ้นโดยภาคีในพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง มีระบบฐานข้อมูลท้องถิ่นเพื่อการวิจัยในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น แนวคิดของ "การมีส่วนร่วมของประชาชน" ในการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น นำเสนอโครงการวิจัยต่อสาธารณชน ผู้วิจัยเข้าร่วมในงานเทศกาล การทำงานกับพิพิธภัณฑ์ / หอศิลป์ / ศูนย์วิทยาศาสตร์และสถานที่ทางวัฒนธรรมอื่นๆ การให้โอกาสประชาชนได้คำถามเกี่ยวกับการวิจัย ความเกี่ยวข้องกับสาธารณะในฐานะนักวิจัย นักวิจัยและประชาชนทำงานร่วมกันเพื่อแจ้งนโยบาย การมีส่วนร่วมกับคนหนุ่มสาวในชุมชนในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

ข้อมูลจาก : ธนานันต์ กุลไพบุตร. (2562). บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น. วารสารการพยาบาล สุขภาพ และการศึกษา. ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (ม.ค.-เม.ย.62).

สารบัญ

ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม	หน้า
การประเมินความต้องการจำเป็นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4	3
ผลกระทบของวิกฤติโควิด-19 ต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย	22
การเปรียบเทียบการเกิดมีชีพในประเทศไทย	31
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อวิชาการอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค Jigsaw II ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงวสี	41
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยพื้นฐานโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาจีนชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยวงวสี	53
การศึกษาความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการเรียนเรื่องการปฏิบัติการของจำนวนจริงโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค THINK-PAIR-SHARE (TPS) สำหรับนักเรียน Grade 7 ใน Shenzhen Minzhi Middle School	66
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาการแปลภาษาจีน-เวียดนาม โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค Jigsaw II ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาเวียดนาม มหาวิทยาลัยวงวสี	78

ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม		หน้า
การสร้างสื่ออินโฟกราฟิกสาระเศรษฐศาสตร์ประกอบหน่วยการเรียนรู้เรื่อง บริโภคให้รู้อยู่ให้เป็นยุคโควิด-19 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ราชาวดี สุขสาคร นรเศรษฐ์ เตชะ	90
การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด “เล่าเรื่องเมืองตรัง” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ศศิธร จงวงศ์พิพัฒน์ มาโนช ดินลานสกุล วิวัฒน์ ชัตติยะมาน	103
การศึกษาค้นคว้าผลการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่อง การเขียนโปรแกรมแบบโมดูล รายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer Programming) ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์	นฤมล ผ่องกุล วันวิสาข์ ไชรัมย์	115
การพัฒนาความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พันธุกรรมและวิวัฒนาการด้วยห้องเรียนกลับด้านร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง	ภิชาดา เตชินธนาพร นันทรัตน์ เครืออินทร์ กุลธิดา นกุลธรรม	126
การศึกษาค้นคว้าการใช้บทเรียนมัลติมีเดียร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านวิชาดนตรี เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีสากลบนบรรทัด 5 เส้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	พรเทพ กิ่งนอก วันวิสาข์ ไชรัมย์	139
การพัฒนาสื่อดิจิทัลแบบมีส่วนร่วมภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านห้วยแคน จังหวัดนครราชสีมา	อารีรัตน์ จอมโคกรวด จงกล จันทรเรือง	150
วิธีการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนออนไลน์ผ่านชุมชนแอปพลิเคชัน ในวิชาแคลคูลัส 2 โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ ยูทูบ กรณศึกษา นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี	จิรวัฒน์ ตั้งวันเจริญ อภิรักษ์ มัณยานนท์ กัลยากร ศรีภักดี ยุพดี ทองโคตร	168

ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม		หน้า
ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนสร้างสรรค์ของเคเอสในรายวิชาศิลปะ (นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเลยอนุวิทยาลัย	คงศักดิ์ สังฆมานนท์ ฤทธิพร สอดโสม	178
การปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ	พัชร วิชาลาภรณ์ ณอมศักดิ์ เสนาคำ สุนนตรี นิมเนติพันธ์	190
การศึกษาผลการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	ทิพย์อุบล ทิพลีศ	203
ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนขนาดเล็กริมทางรถไฟ : กรณีศึกษาเศรษฐกิจของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-จีน ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2430-2540	พิมพ์ปฎิมา นเรศศิริกุล	216
การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี มีจิตอาสา เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืนของโรงเรียนสตรีวิทยาสมาคม	นนทวัชร ทาทอง	228
รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยนักเรียน “หนูน้อยสุขภาพดี ชีวีเป็นสุข” ของโรงเรียนบ้านฉลิกหนองมะแซว	ยุทธนา สัมฤทธิ์ผ่อง	240
คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ	กานต์ปรียา วุฒิสงห์ชัย มินมาส พรานป่า เสวียน เจนเข้ว่า	252
ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบ้านโนนสูง ตำบลหมื่นไวย จังหวัดนครราชสีมา : ชาติพันธุ์คนบ้านโนนสูงลาวหรือไทยจากเอกสารทางประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์คำบอกเล่า	รุจาภา ประวงษ์	268

ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม		หน้า
รูปแบบเกษตรอินทรีย์วิถีโคกหนองนาโมเดล : กรณีศึกษา ชุมชนพอเพียงที่เป็นสุขของชุมชนตำบลอีเซ และตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	ฉันทพงศ์ สารรัตน์ ชำนาญ โสดา ชลธิชา โรจนแสง น้ำผึ้ง ท่าคล่อง รุ่งอรุณ เทิดกิจเจริญ เมธี วิสาพรม	281
ด้านบริหารธุรกิจ โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว		หน้า 299
ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลทางบัญชีของ สำนักงานบัญชีในจังหวัดอุดรธานี	ปฎิมาภรณ์ แสง ปิยะวรรณ แก้วปัญญา อมรลักษณ์ ศิริทองสุข	301
ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน บริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร	ชนมพรรษา แสงแก้ว ชุตินาถ ทองจีน	312
การพัฒนาตลาดบนฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้ซื้อหรือผู้ใช้บริการ ในตลาดสวัสดิการมณฑลทหารบกที่ 24 อำเภอเมือง จังหวัด อุดรธานี	ยุพดี ทองโคตร ศรัณยา วริทรเวช ปรเมศวร์ ภูวันนา มณฑา ทิพย์สุมนธา	323
แนวทางการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสมาชิก ชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษากลุ่มสมาชิกชุมชนบ้าน เฉลียงลับ ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	อดุลย์ศิริ สัตย์เจริญ บวรลักษณ์ เงินมา สุพิชชา โชติกำจร	335
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธุรกิจสื่อโฆษณา ในช่วงยุคโควิด-19	ปาลทิวา โรหิตะสุน ชุตินาถ ทองจีน	347
ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาด คุณภาพการ ให้บริการ และความพึงพอใจ ของผู้ใช้บริการทำป้ายโฆษณา ไว้นิลที่มีอิทธิพลต่อคุณค่าตราสินค้า กรณีศึกษา : ร้าน XYZ ในจังหวัดปราจีนบุรี	อิสราพงษ์ รัตนศักดิ์ อดิลักษณ์ พุ่มอิม	358

		หน้า
ด้านบริหารธุรกิจ โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว		
ปัจจัยความเสี่ยงที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนักบัญชีในโรงพยาบาลขอนแก่น	สุพรรณษา ชิวจำปา ปาริชาติ แก้วบุญมี เดือนฉาย คำสีทา	374
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนโดยใช้สื่อออนไลน์ Google Classroom ภายใต้สถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ในรายวิชาการบัญชีภาษีอากร (3523501) เรื่อง การภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี หมู่เรียน LN04	เพลินพิศ โพธิ์วัน	386
ความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการหมู่บ้านโฮมทอปเพื่อการท่องเที่ยว หมู่บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	เสาวคนธ์ เอ็งสวัสดิ์ พรรณนุช ชัยปิ่นชนะ	397
การจัดกลุ่มลูกค้าสินค้าเชื่อธุรกิจรายย่อย ด้วยเทคนิคเคมีนกรณีศึกษาร้านคารพณิชย์แห่งหนึ่ง	เมวดี ขวัญกลาง จกมล จันทร์เรือง สนั่น การค้า	421
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพนักงานให้บริการภาคพื้นบริเวณจุดรายงานตัวผู้โดยสารตามความต้องการของผู้โดยสารที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ	สุรีย์พร ดิษฐ์สุวรรณ	434
E-Payment กับผลกระทบด้านภาษีของผู้ประกอบธุรกิจหรือร้านค้าออนไลน์	ชนันญา เรืองตั้งญาณ มัจฉา แสงสว่าง อมราลักษณ์ ศิริทองสุข	446
ความแตกต่างระหว่างนักบัญชีในอดีตและปัจจุบัน	สุชาติ เวียงสีมา สิริพร อุทัยบุญ อมราลักษณ์ ศิริทองสุข	456

		หน้า
ด้านบริหารธุรกิจ โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว		
ความพร้อมในการบันทึกระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น	ปนัดดา นารณน้ำพอง จิรภัทร ไพรินทร์ อมราลักษณ์ ศิริทองสุข	469
ผลกระทบทางเศรษฐกิจช่วงโควิด-19 ของอุตสาหกรรม	จารุวรรณ ชินวรรณ สิริพร สิงหะเมธา อมราลักษณ์ ศิริทองสุข	478
ความคาดหวังและการรับรู้การพัฒนาตนเองของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครราชสีมา	ลินดา ขำนันทะนา พิทยา ผ่องกลาง รัฐเกล้า เอื้อวงศ์กุล	485
พฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าทางวัฒนธรรม “ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง” จังหวัดลำปาง	ศิราภรณ์ ชนะกุล เรณู เหมือนจันทร์เขย	494
การศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น	วิภาวี นาดี เฉลิมขวัญ อยุธยา สุพัตรา หารัณดา	506
		หน้า
ด้านกฎหมาย การเมือง และการปกครอง		518
มาตรการทางกฎหมายการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาในคดีอาญา	กิติภัทร์ พันธุ์พาณิชย์ บัญชา วิทยอนันต์	520
ปัญหาการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องสงสัยตามพระราชกำหนดการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548	กรพิสิษฐ์ พลอาภาภิวัฒน์ บัญชา วิทยอนันต์	529
ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามทวงถามหนี้ของเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558	วลัยรัตน์ โพธิสาร	539

ด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ		หน้า 550
การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบทางออกฉุกเฉินภายในอาคารผ่านแอปพลิเคชันคิวอาร์โค้ด คณะวิศวกรรมศาสตร์	ฤทธิศักดิ์ ศิริคุณาสกุลวงศ์ มนตรี เปรมเจริญ	552
ระบบฐานข้อมูลหลักสูตร ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา	จตุพล พวงสมบัติ เข็มคม สานารินทร์ สิตา ทัพมงคล	565
การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันระบบจัดการแผนทุเรียนศรีระวรรณ	ยุพดี อินทสร คมกฤษ เจริญ สินีนารถ สงเสน พัชรिता ฝอยทอง	574
ด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ และชีวภาพ		หน้า 587
การพยากรณ์ปริมาณน้ำฝนรายเดือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กนกกาญจน์ ศรีสุรินทร์ โอฬาร จรุงพรสวัสดิ์ สิริมา บุรณ์กุล	589
ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม		หน้า 605
ผลของเทคนิคการผ่อนคลายแบบเกร็งกล้ามเนื้อต่อองค์การเคลื่อนไหวและอาการปวดหลังส่วนล่างที่ไม่ทราบสาเหตุในผู้หญิงอาชีพเกษตรกร	นวลอนงค์ แผงจักร อัมพร กรอบทอง มนฤดี กิริติพรานนท์	607
การรับรู้และปัจจัยของผู้ดูแลหลักต่อสุขภาพช่องปากของเด็กไทยอายุ 5 ปี ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร	วิไล อริยะวุฒิกุล วรางคณา จิรรัตนโสภา	622
การศึกษาผลกระทบจากการสัมผัสควันน้ำมันปรุงอาหารต่อความเสียหายของสารพันธุกรรมจากระดับ 8-Hydroxy-2'-deoxyguanosine (8-OHdG) ในปัสสาวะของผู้ขายอาหารในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ฯ	ณัฐชาติ ประมวงค ไชยนันต์ แท่งทอง วราภรณ์ คำยอด สรา อภรณ์	634

ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม		หน้า
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	วิชุดา ใจเที่ยงตรง อรรณย์ภักดิ์ พัทธ์พงษ์	647
การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและผลผลิตของการปลูกอ้อย ด้วยรูปแบบการให้น้ำในวิธีที่แตกต่าง	ชวรัตน์ มาลี กัมปนาท ภักดีกุล ยุทธนา พันธุ์กมลศิลป์ บุญลือ คะเชนทร์ชาติ	663
การศึกษาสัดส่วนร่างกายของเด็กในจังหวัดนครราชสีมา	ภาคิน อุตตวิริยะสุวรรณ สุภารัตน์ ค้างสันเทียะ วิภาพร โพธิชาติ จิรายุ อายูวัฒน์ ดาวประกาย ผดุงชนม์ ณัฐวัฒน์ พิณรัตน์ พรศิริ จงกล	682

แนวทางการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสัมมาชีพชุมชนสู่ความสำเร็จ
กรณีศึกษากลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับ
ตำบลนาป่า อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
Guidelines for Developing The Potential and Products of Community
Right Livelihood to Success: A Case Study of Ban Chaliang Lap
Community Right Livelihood in Napa Sub-district,
Muang District, Phetchabun Province

อดุลย์ศิริ สัตย์เจริญ¹ บวรลักษณ์ เงินมา² สุพิชชา โชติกำจร³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับสู่ความสำเร็จ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารกลุ่ม 2) สมาชิกกลุ่ม 3) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และ 4) ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งสิ้น 28 คน ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มมีปัญหาในด้านต่างๆ คือ 1) ด้านโครงสร้างการบริหารงาน ซึ่งมีเพียงคณะกรรมการบริหารกลุ่มเพียงไม่กี่คนที่เป็นแกนหลักในการทำหน้าที่บริหารงานกลุ่ม จึงทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน 2) ด้านกระบวนการผลิต สถานที่ที่กลุ่มใช้ในการกระบวนการผลิต ไม่มีลักษณะเป็นโรงเรือนหรือเป็นระบบปิด 3) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์น้ำพริกผักสะทอนของกลุ่ม ยังขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างเหมาะสม โดยยังขาดตราสินค้าหรือแบรนด์ที่เป็นของกลุ่มเอง ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มขาดความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว 4) ด้านการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่มยังมีน้อยเกินไป และ 5) ด้านการบัญชี มีการจัดทำบัญชีที่ไม่ละเอียด และมีปัญหาในเรื่องของการคำนวณต้นทุนการผลิตให้ถูกต้อง ในส่วนของแนวทางการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับสู่ความสำเร็จ พบว่า 1) ด้านโครงสร้างการบริหารงาน ควรสร้างทัศนคติและความเชื่อร่วมกันของสมาชิกกลุ่มว่าทุกคนเป็นเจ้าของกลุ่มร่วมกัน และต้องมีการแบ่งโครงสร้างการดำเนินงานให้มีความชัดเจน 2) ด้านกระบวนการผลิต ควรจัดเตรียมสถานที่ที่มีลักษณะเป็นโรงเรือนหรือ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อีเมลล์ a-dulsiri@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อีเมลล์ best123123@hotmail.com

³ อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อีเมลล์ supitcha.chot@pcru.ac.th

มีลักษณะเป็นระบบปิดไว้เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการผลิตของกลุ่ม 3) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จะต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการสร้างตราสินค้าเพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้แก่ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 4) ด้านการตลาด ควรมีการเพิ่มช่องทาง จัดจำหน่ายโดยใช้ช่องทางตามโซเชียลมีเดียต่างๆ หรือการขายสินค้าออนไลน์ 5) ด้านการบัญชี ควรมีการจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย และบัญชีกำไร-ขาดทุน และ 6) ด้านการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม ควรต้องจัดให้มีการศึกษาดูงานของ สมาชิกในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ และต้องมีการวางแผนธุรกิจโดยยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลัก ภาครัฐควรให้การสนับสนุนในการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มให้แก่กลุ่มอาชีพแบบครบวงจร เช่น เทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย การจัดทำบัญชี และหลักในการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น

คำสำคัญ: กลุ่มสัมมาชีพชุมชน, กลุ่มอาชีพ, การพัฒนาศักยภาพ, การพัฒนาผลิตภัณฑ์

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the problems in the operation of Community Right Livelihood. And 2) To study the guidelines for developing the potential of community enterprises for success. The methodology focused on quantitative research and data were collected from semi-structural interview. Twenty-eight key informants included 1) community right livelihood committee, 2) non-primary members, 3) relevant government officials and 4) specialist. Content analysis was applied to the data.

The results showed that the group's problems were 1) on group management: only a few members of the group executive committee are the core members of the group, 2) on production: There was no evaporative cooling system, 3) on product development: the group's products are still lacking in development, 4) on marketing: distribution channels for the group's products were still too few, 5) on accounting: Inaccurate accounting and trouble calculating production costs. In addition, Guidelines for developing the Potential and products of community right livelihood to success were 1) on group management: the groups should form a common attitude and belief that everyone owns the group and the operating structure must be clearly structured, 2) on production: the groups should provide a evaporative cooling system, 3) on product development: the group should develop its products by branding to create the uniqueness of the group's products, 4) on marketing: the group should have more distribution channels using social media channels or online merchandising, 5) on accounting: the group should have an revenue-expense account and profit and loss statement, and 6) on the development of group potential: the group should arrange regular study visits of the group members and business planning should be based on the Sufficiency Economy approach. Therefore, the government should provide support in educating group management to all occupational groups, such as production

technology, product development, distribution channel, accounting and principles of business operations.

Keywords: Community right livelihood, Occupational group, Potential development, Product development

ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

จากแนวคิดที่ต้องการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประชาชน รัฐบาลจึงมีนโยบายในการสร้างรายได้และลดความเหลื่อมล้ำให้กับชุมชนท้องถิ่นด้วยการพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยการให้ความสำคัญกับชุมชนในการนำความรู้และทรัพยากรในพื้นที่มาผลิตเป็นสินค้าและบริการ เพื่อเพิ่มศักยภาพของเศรษฐกิจฐานรากให้สามารถสร้างรายได้ กระจายรายได้สู่ชุมชน สนับสนุนสินค้าชุมชน และยกระดับกลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็ง ผ่านกระบวนการ “สร้างสัมมาชีพชุมชน” ภายใต้แนวคิด “ชาวบ้านสอนชาวบ้าน” สอนอาชีพที่คนในชุมชนต้องการ ประกอบกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อน ซึ่งจะนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับประเทศต่อไป (กรมพัฒนาชุมชน, 2560)

กลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับ ตำบลนาป่า อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านบ้านเฉลียงลับ มารวมกลุ่มกันแปรรูปใบสะทอนหรือผักสะทอน โดยเริ่มจากการเก็บใบสะทอนที่มีลักษณะอ่อนเกือบแก่จากต้นสะทอนซึ่งเป็นพืชยืนต้นชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และเป็นพืชท้องถิ่นที่มักจะพบได้ในเฉพาะพื้นที่จังหวัดเลยและเพชรบูรณ์ โดยนำเอาใบสะทอนมาสับหยาบๆ และหมักไว้กับน้ำประมาณ 2-3 คืน จากนั้นก็นำน้ำใบสะทอนไปเคี่ยวหรือต้ม ก็จะได้น้ำผักสะทอนที่มีรสชาติดี รสกลมกล่อม สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องปรุงรสแทนน้ำปลาหรือน้ำปลาร้าได้เป็นอย่างดี และยังสามารถเก็บได้นานเป็นปี แต่อย่างไรก็ดี ทางกลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับก็ได้มีการนำเอาน้ำผักสะทอนมาปรุงเป็นน้ำพริกผักสะทอน โดยการนำเอาน้ำผักสะทอนมาผสมกับส่วนผสมต่างๆ เช่น พริก เกลือ กระเทียม และน้ำตาล เป็นต้น จนเป็นเนื้อเดียวกัน จึงได้เป็นน้ำพริกผักสะทอนซึ่งสามารถนำไปขายและสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่มได้เป็นอย่างดี

แต่อย่างไรก็ดี จากการลงพื้นที่ของผู้วิจัย พบว่า กลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับ ยังมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มอยู่หลายอย่างด้วยกัน เช่น ปัญหาด้านการบริหารจัดการกลุ่ม การขาดตลาดสินค้าและตลาดและบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงาม อีกทั้งยังขาดช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าที่หลากหลาย ทำให้สินค้าของกลุ่มยังขาดโอกาสในการแข่งขัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของรัฐบาล ภูมิรินทร์พงศ์, คุณากร สุพน, สิริพร เกียงเกษร, และเกรียงไกร ศรีประเสริฐ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาอาชีพกลุ่มผู้นำสตรีชุมชนบ้านสันติสุข ตำบลน้ำร้อน อำเภอมือง จังหวัดตาก พบว่า กลุ่มผู้นำสตรีมีความต้องการได้รับการส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้กับผู้นำสตรีและกลุ่มแม่บ้าน และการบริหารจัดการกลุ่ม การดำเนินงานของกลุ่ม ตลอดจนการสร้างตราสัญลักษณ์ ตลาด บรรจุภัณฑ์ และการวางแผนการดำเนินงานเชิงธุรกิจและการจัดจำหน่ายของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นภา กบคำ (2550) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเข้เตวัน จังหวัดแพร่ พบว่า สมาชิกกลุ่มยังขาดความรู้และทักษะในเรื่องของ

การตลาด การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว และสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณธ์ของกลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านเฉลียงลับ เพื่อสร้างโอกาสทางการแข่งขัน และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลทำให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น อันจะเป็นการยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ทำให้รายได้ของคนในชุมชนมีความมั่นคง ยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านเฉลียงลับ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณธ์ของกลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านเฉลียงลับสู่ความสำเร็จความสำเร็จ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณธ์ของกลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านเฉลียงลับสู่ความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการวิจัยครั้งนี้ จะคัดเลือกจากบุคคลที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนร่วมกับกระบวนการและเงื่อนไขความสำเร็จของของกลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านเฉลียงลับ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) คณะกรรมการบริหารกลุ่ม จำนวน 7 คน 2) สมาชิกกลุ่ม จำนวน 16 คน 3) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักพัฒนาชุมชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า จำนวน 2 คน และ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด การบัญชี และการออกแบบผลิตภัณธ์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 3 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 28 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อประเด็นหลักและย่อยของแนวคำถาม เพื่อช่วยในการสร้างให้ครอบคลุม และให้มีรายละเอียดเนื้อหาที่ต้องการศึกษาให้ครบถ้วน

นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มอาชีพที่มีลักษณะการดำเนินงานที่คล้ายกัน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่กำหนดไว้ต่อไป

วิธีการเก็บข้อมูล

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลักในลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต ตั้งประเด็นคำถาม จดบันทึก เมื่อได้ผลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักแล้ว จะดำเนินการเรียบเรียงสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ทั้งหมดด้วยตนเอง

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จะประกอบไปด้วย คณะกรรมการบริหารกลุ่ม สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 8 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่มโดยคำนึงถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย และกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นพื้นฐาน

3. ถอดคำสัมภาษณ์จากสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม โดยนำมาสร้างเป็นเอกสารของแต่ละคนไว้ จากนั้นก็ทำการคัดเลือกข้อความที่มีเนื้อความสนับสนุนกันหรือหักล้างกัน และนำมาสรุปความต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านเฉลียงลับ

กลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านเฉลียงลับ ตั้งอยู่ที่เลขที่ 44/2 หมู่ 3 บ้านเฉลียงลับ ตำบลนาป่า อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของกลุ่มสตรีแม่บ้านมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 จำนวน 15 คน นำเอาใบหรือผักสะทอนมาแปรรูป โดยเริ่มจากนำเอาใบสะทอนมาสับหยาบๆ และหมักไว้ประมาณ 2-3 คืน จากนั้นก็นำน้ำใบสะทอนไปต้ม แล้วนำมาผสมด้วยส่วนผสมต่างๆ เช่น พริก กระเทียม เกลือ น้ำตาลทราย และน้ำปลา เป็นต้น จากนั้นหมักทิ้งไว้ประมาณ 20 นาที และตำส่วนผสมจนเป็นเนื้อเดียวกัน จนได้เป็นน้ำพริกผักสะทอน ก่อนบรรจุใส่กระปุกและนำออกไปขาย ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่มได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจุบันมีนางอรพิน เสียงไพเราะ เป็นประธานกลุ่ม และมีคณะกรรมการบริหารและสมาชิกกลุ่มรวมกันทั้งสิ้น 23 คน

ประธานกลุ่มเล่าว่า ใบสะทอนนั้น คนเพชรบูรณ์จะนิยมเรียกหรือออกเสียงว่า “ใบกะทอน” โดยคนในท้องถิ่นนั้นจะนิยมนำเอาใบสะทอนมาทำเป็นน้ำผักสะทอนแทนน้ำปลาไว้กินและขาย โดยจะใช้ใบผักสะทอนในการปรุงรสหรือใส่อาหารแทบทุกชนิด โดยเฉพาะอาหารอีสาน ไม่ว่าจะเป็น น้ำพริก ส้มตำ และน้ำจิ้มแจ่ว เป็นต้น เมื่อเข้าสู่ช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนของทุกปี ชาวบ้านจะนิยมเก็บใบยอดอ่อนของต้นสะทอนที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มาทำเป็นน้ำผักสะทอน โดยผ่านกระบวนการต้มหรือหมัก เป็นต้น ต่อมาตนเองและกลุ่มเพื่อนแม่บ้านในหมู่บ้านเฉลียงลับจำนวนหนึ่ง ได้มีแนวคิดในการนำเอาใบสะทอน มาแปรรูปเพื่อสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนในรูปแบบของ “น้ำพริกผักสะทอน” (ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน, สัมภาษณ์, กุมภาพันธ์ 2564)

ประธานกลุ่มเล่าให้ฟังต่อไปว่า เดิมทีนั้นกลุ่มเริ่มก่อตั้งอย่างไม่เป็นทางการจากกลุ่มแม่บ้านที่ไม่มีอาชีพประจำ หรือว่างงานจากฤดูกาลเพาะปลูก รวมถึงชาวบ้านที่ประสบกับปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำสืบเนื่องจากจากชาวบ้านในหมู่บ้านเฉลียงลับรวมถึงในตำบลนาป่า ส่วนใหญ่จะมีอาชีพทำการเกษตร ไม่ว่าจะเป็น ทำนา ทำไร่ ทำสวน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้มีแนวคิดในการรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มขึ้นมาโดยการนำเอาใบสะทอนมาแปรรูปเพื่อสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนในรูปแบบของ “น้ำพริกผักสะทอน” โดยมีหน่วยงานภาครัฐช่วยสนับสนุน

งบประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มสามารถดำเนินการได้ โดยทางกลุ่มได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านเฉลียงลับ และองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานของกลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านเฉลียงลับ พบว่า ทางกลุ่มยังมีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานอยู่หลายด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ด้านโครงสร้างการบริหารงาน

จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม พบว่า ปัจจุบันการจัดโครงสร้างการบริหารงานในกลุ่มยังไม่มี ความชัดเจนว่าใครทำหน้าที่อะไร ซึ่งผู้ที่เป็นคณะกรรมการแต่ละตำแหน่งยังไม่ทราบถึงบทบาทที่แท้จริงของตนเอง ถึงแม้ว่าทางกลุ่มจะมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารที่ระบุถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการในแต่ละตำแหน่ง แต่ก็ยังเป็นเพียงแค่ การกำหนดไว้เพื่อให้ครบองค์ประกอบของการจัดตั้งกลุ่มที่จะต้องมีการบริหารงาน โดยในทางปฏิบัติมีแกนนำกลุ่มเพียงไม่กี่คนที่เป็นผู้ดูแลกลุ่มทั้งหมด ดังนั้น อำนาจในการตัดสินใจส่วนใหญ่จึงเป็นหน้าที่ของประธานกลุ่ม ส่วนคณะกรรมการรายอื่นๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำหน้าที่ตามตำแหน่งอย่างชัดเจน แต่จะมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วม ในกระบวนการผลิตเป็นส่วนใหญ่ การปฏิบัติหน้าที่จึงไม่ตรงตามตำแหน่งและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จึงทำให้ขาด การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยพบว่า มีเพียงคณะกรรมการบริหารกลุ่มเพียง 3 คนเท่านั้น ที่เป็นแกนหลักในการ บริหารงานกลุ่ม ซึ่งได้แก่ ประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในตำแหน่งๆ ของกลุ่มเกือบทั้งหมด นอกจากนี้ ยังพบว่า ทั้ง 3 คนนี้ มีอายุที่ค่อนข้างมาก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะสมาชิกกลุ่มเองมองว่าเป็นผู้อาวุโสและมี ประสบการณ์มาก แต่อย่างไรก็ดี การที่ผู้นำกลุ่มมีอายุที่ค่อนข้างมากก็อาจจะส่งผลต่อความคล่องตัวในการประสาน ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐและภาคเอกชนที่คอยให้การสนับสนุนกลุ่มได้ในอนาคต

1.2 ด้านกระบวนการผลิต

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจะมีลักษณะเป็นการร่วมกันผลิต และส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อของ ลูกค้า และบางส่วนจะเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายเอง โดยผู้ที่เป็นแกนนำในกระบวนการผลิต ก็คือ ประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก ซึ่งมีบทบาทในการวางแผนและควบคุมการผลิตมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกลุ่ม โดยจะทำหน้าที่ในการจัดหา วัตถุดิบ การควบคุมการผลิต และการกระจายงานให้แก่สมาชิกในกลุ่มคนอื่นๆ รวมถึงทำการประมาณค่าใช้จ่ายในการ ผลิตให้เหมาะสมกับประมาณการสั่งซื้อและผลิตไว้เพื่อขาย

ส่วนปัญหาในด้านกระบวนการผลิตของกลุ่ม พบว่า ในเรื่องของสถานที่ที่ใช้ในการผลิตทางกลุ่มจะใช้ที่ ทำการของกลุ่ม คือ บ้านเลขที่ 44/2 หมู่ 3 บ้านเฉลียงลับ ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นพื้นที่บ้าน ของรองประธานกลุ่ม ซึ่งเป็นบ้านที่ได้ทำการต่อเติม และปรับให้มีพื้นที่เพื่อใช้เป็นห้องครัวในกระบวนการผลิตน้ำพริก ผักสะทอนของกลุ่ม ซึ่งแสดงได้ดังภาพที่ 1

ซึ่งจะเห็นได้ว่า สถานที่ที่กลุ่มใช้ในกระบวนการผลิต ถึงแม้จะมีการขยายและต่อเติมพื้นที่ให้เหมาะสม กับกระบวนการผลิตของกลุ่ม แต่ว่าอาจจะไม่ได้มีการจัดสรรพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนเท่าที่ควร ซึ่งจะเห็นได้ว่า ในขั้นตอน ของการต้มผักสะทอน และผสมวัตถุดิบ รวมถึงการตำน้ำพริก กระบวนการดังกล่าวได้ทำในพื้นที่เดียวกัน ไม่ได้แยกเป็น สัดส่วน นอกจากนี้ ห้องครัวที่ได้ทำการต่อเติมขึ้น ก็ไม่ได้มีลักษณะที่เป็นโรงเรือนหรือเป็นแบบระบบปิดแต่อย่างใด

ภาพที่ 1 แรงงานกำลังทำการผลิตน้ำพริกผักกะทอนบริเวณห้องครัวที่ใช้ในกระบวนการผลิต
ถ่ายเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2563

1.3 ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ที่กลุ่มใช้อยู่ในปัจจุบันก็คือ ถ้วยพลาสติกใส และถุงพลาสติก เมื่อกลุ่มผลิตน้ำพริกผักกะทอนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และหากเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้าทางกลุ่มก็จะนำเอาน้ำพริกผักกะทอนบรรจุลงในถุงพลาสติกธรรมดา แต่ถ้าหากเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายเองทางกลุ่มก็จะนำเอาน้ำพริกบรรจุลงในถ้วยพลาสติกใส ซึ่งทางற்றுญิกของกลุ่มกล่าวว่า เหตุที่เลือกถ้วยพลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มเพราะมีราคาถูก และมีขนาดที่เหมาะสม โดยถ้วยพลาสติกใสที่ใช้จะมีขนาด 90 มิลลิกรัม หากซื้อยกแพ็คจะมีราคาถ้วยละ 1 บาทเท่านั้น ซึ่งสามารถแสดงได้ ดังภาพที่ 2

อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่า ผลิตภัณฑ์น้ำพริกผักกะทอนของกลุ่ม ยังขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยยังขาดตราสินค้าหรือแบรนด์ที่เป็นของกลุ่มเอง ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มขาดความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งลูกค้าหรือผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าของกลุ่มไปนั้น ก็จะไม่รู้ได้เลยว่าสินค้านี้เป็นของกลุ่ม ทำให้สินค้าของกลุ่มขาดโอกาสในการโฆษณาให้ลูกค้าคนอื่น ๆ ได้รู้จัก อีกทั้ง ยังขาดฉลากบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงาม โดยสินค้าไม่ได้ระบุถึงส่วนผสมของวัตถุดิบชนิดต่างๆ ที่ใช้ในการผลิต และไม่ได้ระบุถึงวันเดือนปีในการผลิต หรือวันหมดอายุ

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์น้ำพริกผักสะทอนของกลุ่ม

1.4 ด้านการตลาด

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สินค้าของกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และบางส่วนจะเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายเอง ซึ่งหากเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้าทางกลุ่มก็จะทำการบรรจุน้ำพริกใส่ถุงพลาสติก แต่ถ้าหากเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายเอง ทางกลุ่มจะทำการบรรจุน้ำพริกใส่ลงในถ้วยพลาสติก แล้วนำไปฝากวางขายกับร้านค้าในชุมชน โดยจะเห็นได้ว่า ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่มยังมีน้อยเกินไป ซึ่งควรจะต้องมีการพัฒนาหรือเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม

1.5 ด้านการบัญชี

กลุ่มยังมีปัญหาในเรื่องการจัดทำบัญชี โดยยังมีการจัดทำบัญชีที่ไม่ละเอียด มีปัญหาในเรื่องของการคำนวณต้นทุนการผลิตให้ถูกต้อง และการกำหนดราคาขายสินค้าเพื่อให้ได้กำไรที่แท้จริง รวมถึงการจัดทำบัญชีของกลุ่มยังไม่มีระบบ ขาดการจัดทำบัญชีกำไร-ขาดทุน และยังไม่มีการนำระบบสารสนเทศมาช่วยในการดำเนินการ

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับสู่ความสำเร็จ

นำเอากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 28 คน มาร่วมกันประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ของกลุ่ม เพื่อกำหนดถึงแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของกลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับ

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของกลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับ พบว่ากลุ่มมีจุดแข็ง คือ (1) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐในทุกๆ ปีๆ ละประมาณ 13,000 บาท โดย

ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า และกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านเฉลียงลับ และ (2) กลุ่มได้รับซื้อผักสะท้อนซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตจากคนในชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น

ทางด้านจุดอ่อน พบว่า (1) ผลผลิตของของกลุ่มยังขาดตราสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ รวมทั้งยังขาดฉลากและบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงาม ทำให้ขาดโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม และขาดโอกาสในการโฆษณา หรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคได้รู้จักกับสินค้าของกลุ่ม (2) ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าของกลุ่มยังมีน้อยเกินไป เนื่องจากโดยส่วนใหญ่แล้วช่องทางหลักในการขายสินค้าของกลุ่ม คือ การผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และ (3) กลุ่มยังมีปัญหาเรื่องของการคำนวณต้นทุนการผลิต และการกำหนดราคาขายเพื่อให้ได้กำไรที่แท้จริง

ทางด้านโอกาส พบว่า (1) กลุ่มสามารถยกระดับฐานะของกลุ่มให้เป็นวิสาหกิจชุมชนได้ในอนาคต ซึ่งจะทำให้สามารถขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้เป็นจำนวนมาก และยังมีโอกาสที่จะเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ ได้มากยิ่งขึ้น และ (2) สินค้าของกลุ่มสามารถยกระดับให้เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือสินค้าโอท็อปได้ ซึ่งจะทำให้มีโอกาสได้รับการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายได้

ทางด้านอุปสรรค พบว่า (1) ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของกลุ่มส่วนใหญ่ยังขาดการรับรองมาตรฐานสินค้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อย. เป็นต้น และ (2) การจัดทำบัญชีของกลุ่มยังไม่มีระบบ และยังไม่มีการนำระบบสารสนเทศมาช่วยในการดำเนินการจัดทำบัญชี เพื่อให้การจัดทำบัญชีมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

2.2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านเฉลียงลับ

ด้านโครงสร้างการบริหารงาน พบว่า (1) ต้องสร้างทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารงานกลุ่มร่วมกัน โดยต้องให้สมาชิกทุกคนตระหนักว่าทุกคนเป็นเจ้าของกลุ่มร่วมกัน และต้องมีการแบ่งโครงสร้างการดำเนินงาน และหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนให้มีความชัดเจน และตรงตามความถนัดเฉพาะบุคคล (2) สมาชิกกลุ่มจะต้องร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยมีการแบ่งหน้าที่การทำงานของสมาชิกแต่ละคนให้มีความชัดเจน และจะต้องไม่เป็นการกระทบกับคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม และ (3) ต้องร่วมกันหารือเกี่ยวกับแนวทางในการวางแผนการผลิต และการตลาดของกลุ่มอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และสร้างความเข้าใจในปฏิบัติของกลุ่มที่ตรงกัน

ด้านกระบวนการผลิต พบว่า ควรจัดเตรียมสถานที่ที่มีลักษณะเป็นโรงเรือนหรือเป็นระบบปิดไว้เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการผลิตของกลุ่ม เพื่อจะได้ทำให้กระบวนการผลิตเป็นสัดส่วนและมีความสะอาดอีกด้วย

ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า 1) ควรสร้างตราสินค้าหรือแบรนด์ที่มีลักษณะเป็นโลโก้ ให้แก่ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้แก่สินค้า สามารถทำให้ลูกค้าจดจำสินค้าของกลุ่มได้ (2) จัดทำฉลากผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงาม โดยฉลากที่ติดนั้นควรจะต้องมีตราสินค้า ชนิดของผลิตภัณฑ์ ระบุส่วนผสมของวัตถุดิบ รวมถึงวันเดือนปีที่ผลิต และวันหมดอายุ และ (3) คัดเลือกบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงาม มีความเหมาะสม และมีความหลากหลาย เพื่อนำมาบรรจุผลิตภัณฑ์น้ำพริกผักสะท้อนของกลุ่มให้มีความสวยงาม ซึ่งทางผู้วิจัยได้ร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์และคณะกรรมการกลุ่ม ได้ร่วมกันพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกผักสะท้อน โดยสร้างตราสินค้า ออกแบบฉลาก และคัดเลือกบรรจุภัณฑ์ ซึ่งแสดงได้ดังภาพที่ 3 และ 4

ภาพที่ 3 ตราสินค้า และฉลากบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์น้ำพริกผักสวนครัวที่ได้พัฒนาขึ้น

ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์น้ำพริกผักสวนครัวของกลุ่มที่ได้พัฒนาขึ้น

ด้านการตลาด พบว่า กลุ่มควรมีการเพิ่มช่องทางจัดจำหน่ายโดยใช้ช่องทางตามโซเชียลมีเดียต่างๆ หรือ การขายสินค้าออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการขายผ่านช่องทางเฟซบุ๊กแฟนเพจ (Facebook Fanpages) แอปพลิเคชัน (Line) เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม

ด้านการเงินและการบัญชี พบว่า กลุ่มควรมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และบัญชีกำไร-ขาดทุน เพื่อจะทำให้ทราบถึงสถานะทางการเงินและผลประกอบการของกลุ่ม

ด้านการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม พบว่า (1) ต้องจัดให้มีการศึกษาดูงานของสมาชิกในกลุ่ม อย่างสม่ำเสมอ และ (2) ต้องมีการวางแผนธุรกิจ โดยยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลัก มีเป้าหมายเป็นผลกำไรอย่างเพียงพอ ไม่ทำเกินตัว และไม่สร้างหนี้

อภิปรายผล

แนวทางในการพัฒนาศักยภาพและผลิตภัณท์ของกลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านเฉลียงลับ ก็คือ การสร้างทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารงานกลุ่มร่วมกัน โดยต้องให้สมาชิกทุกคนตระหนักว่าทุกคนเป็นเจ้าของกลุ่มร่วมกัน และต้องมีการแบ่งโครงสร้างการดำเนินงาน และหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนให้มีความชัดเจน และตรงตามความถนัดเฉพาะบุคคล รวมถึงจะต้องร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสามัคคี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพของกรมพัฒนาชุมชน (2560) ที่กล่าวว่า การจัดตั้งและพัฒนาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ซึ่งจะประกอบไปด้วย การกระจายอำนาจของผู้นำ ความรู้ทักษะและประสบการณ์ของสมาชิก การส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิก มีการกำหนดวัตถุประสงค์กลุ่มร่วมกัน สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม การแบ่งปันผลประโยชน์ระยะยาวที่ยุติธรรมที่เป็นที่ยอมรับของทุกคน และความถี่ของการสื่อสาร/การประชุมกลุ่ม และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิภาภรณ์ จงวุฒิเวศย์, รังสรรค์ สิงห์เลิศ และสมสงวน ปัสสาโก (2553) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนก็คือ ปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการกลุ่ม

นอกจากนี้ ยังต้องมีการพัฒนาผลิตภัณท์ของกลุ่มให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยการสร้างตราสินค้าและออกแบบฉลากบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงามและมีรายละเอียดเกี่ยวกับตัวสินค้า รวมทั้ง คัดเลือกบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม และได้มาตรฐานให้แก่ผลิตภัณท์ของกลุ่ม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัฐพล ภูมิรินทร์พงศ์, คุณากร สุปน, สิริพร เกียงเกษร, และเกรียงไกร ศรีประเสริฐ (2562) ที่พบว่า การจัดทำตราสัญลักษณ์ ฉลาก และบรรจุภัณฑ์ และการวางแผนการดำเนินงานเชิงธุรกิจและการจัดจำหน่ายของกลุ่ม ทำให้กลุ่มอาชีพประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจ อีกทั้ง ควรมีการพัฒนาทางด้านการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการใช้ช่องทางตามโซเชียลมีเดียต่างๆ หรือการขายสินค้าออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเพจบุ๊กแฟนเพจ (Facebook Fanpages) และแอปพลิเคชัน (Line) เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่มฯ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มินระดา โคตรศรีวงศ์ และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ (2559) ที่พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ควรจัดหาช่องทางการตลาดที่เข้าถึงคนยุคใหม่ได้ง่าย โดยการสร้างเว็บไซต์ของกลุ่มที่เป็นทางการ เพื่อนำเสนอผลิตภัณท์ต่างๆ ที่ให้ความสะดวก รวดเร็ว และสามารถติดต่อได้ง่าย เช่น การขายสินค้าออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน Line, IG และ Facebook เป็นต้น อีกทั้ง กลุ่มควรมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และบัญชีกำไร-ขาดทุน และต้องจัดให้มีการศึกษาดูงานของสมาชิกในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ มีการวางแผนธุรกิจ โดยยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลัก มีเป้าหมายเป็นผลกำไรอย่างเพียงพอ และไม่สร้างหนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนในการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มให้แก่กลุ่มอาชีพต่างๆ แบบครบวงจร ไม่ว่าจะเป็น ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านกระบวนการผลิต ด้านการพัฒนาผลิตภัณท์ ด้านการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการจัดทำบัญชี และหลักในการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

อาจจะมีการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของกลุ่มสมาชิกหรือกลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่สำเร็จและกลุ่มที่ไม่สำเร็จ หรือศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน เพื่อชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการผู้พิจารณาให้ทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่เล็งเห็นถึงประโยชน์ของงานวิจัยที่จะเป็นฐานความรู้ และสามารถนำไปต่อยอดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาชุมชน. (2560). แนวทางการจัดตั้งและพัฒนา กลุ่มอาชีพ. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน.
- นภา กบคำ. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเขตะวัน ตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิภาภรณ์ จงวุฒิเวศย์, รังสรรค์ สิงห์เลิศ และสมสงวน ปัสสาโก. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 4(2), 103-111.
- มินระดา โคตรศรีวงศ์ และ สถาพร มงคลศรีสวัสดิ์. (2559). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม ตำบลมะบ้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด. Veridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, 9(3), 1632-1645.
- รัฐพล ภูมิรินทร์พงศ์, คุณากร สุปน, สิริพร เกียงเกษร และเกรียงไกร ศรีประเสริฐ. (2562). การพัฒนาอาชีพกลุ่มผู้นำสตรี ชุมชนบ้านสันติสุข ตำบลน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดตาก. วารสารวิชาการรับใช้สังคม มทร.ล้านนา, 3(2), 55-63.